

Λογοτεχνικές σελίδες

# ΔΑΣΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ

## Τ' ΑΣΤΟΜΩΤΟ ΣΠΑΘΙ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ

Του κ. Γιάννη Σηφάκη  
επίτιμου Συμβούλου της Ένωσης Ελλ. Λογοτεχνών

Ο λογοτέχνης κ. Γιάννης Σηφάκης είναι γνωστός από την μέχρι τώρα πληθωρική παρουσία του στα γράμματα Σελίδες ολόκληρες γεμίζει ο πίνακας των έργων του με ποίηση, φιλοσοφία, ιστορικές μελέτες, δοκίμια, διηγήματα, διαλέξεις, άρθρα. Και για πολλά απ' αυτά, του έχουν απονεμηθεί έπαινοι και βραβεία.

Γεννημένος στο Καλαμίτσι Αμυγδαλού τ' Αποκόρωνα, δεν παραλείπει - όταν ταιριάζει στο κείμενο - να παινέγει τα Σφακιά. Τη Μαδάρα και τους Ανθρώπους της, είτε σε ώρα πολέμου, είτε σε καιρούς ήρεμους. Είναι ένας ειλικρινής και πολύτιμος φίλος των Σφακίων.

Ένα από τα βιβλία του επιγράφεται: Ο μαρτυρικός παπα - Λιας Αλιφιεράκης - ο Αθανάσιος Διάκος της Κρήτης, και πήρε άξια το πρώτο βραβείο στο Πανελλήνιο διαγωνισμό του 1985.

Πρόκειται για έργο με αρχαιολογικά και ιστορικά στοιχεία, δοσμένο με χάρη. Εκεί του δίδεται και πάλι η ευκαιρία να αναφερθεί στον Πρωτομάρτυρα της Κρήτης, τον Δασκαλογιάννη, απ' τη δική του - την λογοτεχνική - σκοπιά.

Μεταφέρεται λοιπόν εδώ το σχετικό απόσπασμα, για να το χαρούν οι αναγνώστες της εφημερίδας μας.



Στα 1770, μισό αιώνα πριν το Μεγάλο Ξεσηκωμό (του 1821) ένας αληθινά «Δάσκαλος της Γένους», Προφήτης, Σταυραητός κι αστόμωτο Σφακιανό σπαθί, ο «Δασκαλογιάννης» (Ιωάννης Βλάχος) απ' την Ανώπολη σηκώνει πέρφανα, πρωτομάστορας της Λευτεριάς, τη σημαία του στα Σφακιά...

Υστερα από πενήντα χρόνια θα τον αναστήσουνε στ' αγέρωχα φτερουγίσματα της τιτάνιας ψυχής, δυο πολύ λίγο, αλίμονο, γνωστοί Κρητισποροι Μανιάτες, ο Τουρπιάκης και ο Γρηγοράκης, πριν τον Παλαιών Πατρών Γερμανό και τους άλλους γνωστούς προστάτες της Μεγάλης Επανάστασης.

«Δάσκαλος» σωστός πλούσιος καραβοκύρης μεταφέρει με τα καράβια του στη χώρα τω Σφακίω, πρηνόμαθες, μεγάλα Μυστικά, Φιλικούς και όπλα της Εποχής.

Ελπίδα τ' Αγώνα και στόχος των Τυράνων, δεν το βάζει κάτω από τις φουρτούνες της θάλασσας και της Στεριάς τις παγίδες.

Πολλές φορές η Τουρκία γύρεψε, πάσκιζε να σταματήσει ο Δασκαλογιάννης ν' αγωνίζεται και να πολεμά, έτσι Σφακιανά, όπως ξέρουν μπαμπά μαλλί να πολεμάνε οι Σφακιανοί.

Μα ένα πάθος σαν της Λευτεριάς, είν' Ερωτικό πάθος.

Κι ο Έρωτας δεν κόβεται στη μέση' όπως δεν κόβεται ο βήχας' ούτε προστάζεται, ούτε κυβερνιέται, ούτε και πολλές ορμήνιες σηκώνει.

Αλίμονο σαν τρέξει «φουριάδος» ο χείμαρρος, πίσω δεν ξαναγυρίζει.

Σαν παρ' η καρδιά το δρόμο της, δε σταματά κι όπου τη βγάλε.

Το Αίτημα φράζει τ' αυτιά (σαν το Δυσσέα δεμένος στο κατάρτι) και προχωρά, μακάρι κανόνια να βαράνε.

Η ορμή της Ψυχής είναι φτερωτό πουλί, άγριο, που έτσι και πετάξει, δεν ξέρει ούτε και η ίδια που θα φτάξει.

Είναι πυρκαϊά, που καίει για να καίει' και προχωρά, για να προχωρά.

Δεν την νοιάζει για τις συ-

φορές που κάνει, δεν τη νοιάζει για τον εαυτό της.

Δε σκιάζεται κι η Λευτέρη Ψυχή στα ψυμύξει - γερακίνα, πετριτής πάνω στη Γης, κι ας χτυπήσει, κι ας καρφωθεί πάνω σε κοφτερές ξερόπετρες και ξύλα.

Δε σκιάζεται κι η Δουλωμένη ψυχή, μπρος σε σίδερα, κανόνια, μαρτύρια και θάνατο.

Κι αφού δε σκιάζεται, δεν κορμιά, δεν τρομάζει η Ψυχή, το Κορμί πως να τρομάξει;

Το Κορμί υποκούει τυφλά στην Ψυχή, είναι δούλος της για ένα Σωστό Μυαλό.

Όσο πιο τέλειος ο Νους σ' ένα Άντρα, τόσο ανώτερη κι αξιότερη η πειθάρχηση, η 'πακοή του Κορμιού και τ' αποτέλεσμα του «Εγώ».

Όσο πιο ανώτερη - Θεϊκή η Ψυχή του, τόσο και πιο υπάκουα Νους και Κορμί.

Κι όσο πιο καλύτερο το φταρτό Απανωκόρμι του, τόσο πιο φυλακισμένη, δουλωμένη, κι ανάξια η Ψυχή τ' ανθρώπου κι ο Νους τ' Ανθρώπου.

Ψυχή και Κορμί είναι οι προαιώνιοι από καταβολής Κόσμου κουτελωτοί, ξάγρυντοι οχτροί, που τους παλεύει ο κακομοίρης ο Άνθρωπος.

Που είναι μέσα στον Άνθρωπο που είναι ο Άνθρωπος, ο ίδιος.

Κι εκεί σε τούτο το πάλεμα τ' άγριο, τ' άγρια, κρινεται η Τύχη και η Ζωή της Ψυχής, η Μοίρα κι η Ζήση του Κορμιού:

Πάνω στου «σπαθιού την κόψη την τρομερή... που με βία μετράει τη γη» όπως και με βία κάμανε την αναμέτρησή τους τα λαοποθεία σκοτεινεία, τα σαρκοβόρα, σαρκοφάγα, ψυχοφάγα, σαραντάπηχα, παραδεισιένια, κολασμένα πρωτοθεριά.

Ο Δασκαλογιάννης (Ιωάννης Βλάχος είπαμε) Δάσκαλος του Γένους (αλήθεια) στα όσια και ιερά της Φυλής, ήταν από φλέγα, από κούνια, και από τόπο Λεύτερος Σταυραητός.

Ουράνιο δώμα η Ανώπολη τω Σφακίω, μετρά και προκαλεί τ' άστρα, βιγλίζει τα ξα-

νιά, το Ρέθυμνος, Κάστρο και Ψηλορείτη με την «Κρητική μαθιά της», σχεδιάζει, σέρνει προστάρισα το χορό σ' αίματα, ιδέες, παλληκαριές, θυσίες. Σε Πόλεμους κι Ειρήνες' κουρσάρους και βοσκούς' ξώμαχους καλλουργούς και του γιαιλού πρηνόμαθες.

Ο «Δάσκαλος ο Γιάννης» όταν σιμών' η ώρα του... σαν το Χριστό στα Γεροσόλυμα το μυρίζεται κιόλας στον αέρα.

Αλλά δε μπορεί να κάνει πίσω...

Η Ψυχή του έχει τη Νομοτέλεια του ποταμιού.

Άθελα, θελητά δεν μπορεί.

Δε θέλει να γυρίσει πίσω... Πίσω; Που, στο Σκοτάδι; Τη Μαυρίλα, τη Σκλαβιά; Το Θάνατο; τη Ντροπή; το Φόβο;

Αυτό 'ναι Μνήμα και Θάνατος:

Το Πισωγύρισμα, η Προδοσία, η Αποκήρυξη των Ιδεών, των οραμάτων και των όνειρων Θρησκείας, Πατρίδας, Οικογένειας.

Εκείνος είναι γεννημένος για τα Μπρος, τα Ψηλά και Μεγάλα. Θέλει Φως, Ζωή, Λευτεριά.

Αγαπά και τις πέτρες της Πατρίδας του, όπως αγαπά τ' αδέρφια του.

Κι αγωνίζεται για το Χώμα, όπως και για τις Ψυχές.

Κι είν' έτοιμος απ' όταν βγήκε στο κλαδί, να θυσιαστεί, αν και όταν χρειαστεί πρόθυμα, γι' αυτά που δασκαλεύει στο Σκολείο της Ζωής και στη Σκηνή του Κόσμου...

Τι πα' να πει Δάσκαλος; Πα' να πει να 'χει το Φως του Χριστού, να κράζει την Αλήθεια και τη Χάρη του' να μπορεί σαν κι Εκείνο να τη σφραγίζει και να την υπογράφει με το δικό του αίμα,

κάθε ώρα και στιγμή, αντρικια μανάχος ή και μ' άλλους μαζί.

Πα' να πει, να μην ξεχνά το στάρι, που και κείνο για να μυριαστεί και να πληθύνει, πρέπει να θαφτεί μέσα στο χώμα.

Αλλιώς, για φύτρα, βλάστημα, στάχια δε μεστώνουνε.

Τι Δάσκαλος θα 'τανε λοιπόν στην ουσία, αν έξεχνανε το Στάρι, αν δε σφράγιζε με το αίμα του τα Μεγάλα και Ψηλά θάματα που 'βανε όνειρα και οράματα στις ζυμαρένιες ψυχούλες των περιστεριών, των ρόδων και των παιδάγγελων Κρητικόπουλων κι Ελληνόπουλων, που φυτρώνανε αρίφνητες αρμαθιές μέσα στα γαϊδουράγγαθα και τις τσουκνιδές τις φαρμακερές;

Τι Κρητικός θα 'τανε τη στερνή κείνη ώρα να κιότεψει, να ξεχάσει να αιματοκαρδιοσφραγίσει το Λεύτερο λόγο του;

Τι Έλληνας, να προδώσει Τιμή, Ομορφιά, Αλήθειες; Να προδώσει τα Δασκαλέματά του;

Τι Σφακιανός θα 'τανε να ντροπιώσει ηρωικά αντρικια κόκκαλα πρόγονων, παππούδων, προπαπούδων;

Γι' αυτό κι όταν πιάστηκε με μπαμπεσιά απ' τους σκυλόπιστους στα χρόνια της Ρούσας Μεγάλης Κατερίνας, που 'ταξε βοήθεια και «βοήθεια καμιά»... Ξέχασε τη ζωή του ο άντρας για χατήρι της Επαρχίας, της Οικογένειας, της Πατρίδας του.

Δεν ταραχτηκε η περήφανη Κρητική Ψυχή του.

Κι όσο ήταν ήρεμη, τόσο αγρίευε η ψυχή των ζώων τυράνων.

Κι όσο αγριεύανε τα ζώα, τόσο κι ο απτός μέρωνε, όχι 'πο φόβο θάνατου, μ' από μεγαλωσύνη καρτερίας.

Κι όσο το σφαγάρι δεν ούρλιαζε, σαν Λαμπριάτικο αρνί, τόσο βιάζονταν οι μακελλάρηδες της ντροπής...

Ο Άντρας κρατιέται στον Πύργο τ' Αγά - Αληδάκι στον Μπρόνιερο 18 μέρες. Διαδίδεται πως αποκεφαλίζεται...

Το αίμα του θα πάρουν πίσω ύστερα μετά το μαρτύριο τ' αδέρφια του Γιώργης, Μανούσος, Παυλής, Σφακιανοί, Μπρονιερίτες, γυρωχωρίτες, που σκοτώνουνε τον Αληδάκι στον Πύργο και τον ρημάζουν.

Μανιασμέν' αντίποινα στους Χριστιανούς τ' Αποκόρωνα θα ξαπολύσουν ύστερα οι Αληδάκηδες, Κοστρήτες, Μεχμέτ Αγάς Γιανίσαρης, Σελήμ Σεραϊλής, Γεραράς Κεφάλας, Μπάντρηδες και στην Εξώπολη και τα Καλαμίτσια κι Σαράτσης και Κοτρώνης.

Μα κι, απροσπέλαστοι Αρχάγγελοι τιμωροί αμέσως και πριν και πάντα θα τους κουτελώνουνε Ξολοθρευτικά κι απροσκήνητοι δράκοι - Σήφης Σήφακας, «Φιλικός», ο Κολοκοτρώνης, τ' Αποκόρωνα' και Μανουσοσήφης (Μελιδόνι).

- Ντυνόπαπας, «Φιλικός» (Πρόβαραμα).

- Ξενάκης και Μαυροθοδωρής (Μπρόνιερος).

- Τσακίρης (Κεφάλας).

- Βελεζίνης (Αλικαμπος).

- Μανούσος Αναγνωστάκης (Σφακιανός).

- Αναγνώστης Παναγιώτου (Ανωπολίτης).

- Γιώργης Παπαδάκης ή Ξεπάπας «Φιλικός» (Τζιτζιφές).

- Μανουήλ Λιάκας (Αποκορωνιώτης).

Κι άλλοι κι άλοιο, άγνωστοί' αστείρευτες μερμηγκιές, με πρωτομπροστάτους πάνω από ογδόντα (80) «Φιλικούς» Κρητικούς...

Το μαρτύριο της Λευτεριάς, της Λεβεντιάς και της Τιμής, ήρθε στο Μεγάλο Κάστρο, 17 Ιούνη 1771, μέρα Παρασκευή.

Μπροστά στ' αδέρφια και τις πανώριες κόρες του.

Ο Άντρας μάρτυρας, ο ήρωας Κρητικός, ο Άγιος της Λευτεριάς και της Ανθρωπιάς δαγκώνει τη γλώσσα, δεν μιλά.

Οι δικοί του ξεμαλλιάζονται μπρος στ' αβάσταχτο θέαμα, χύνονται σαν σκυλιά στους δήμους, μουγκρίζουν, καταριούνται.

Μάταια...

Ο Δάσκαλος παίρνει τη θέση τραγιού, που κρέμεται ανάγια σ' ένα δεντροκλάδι' κι αφήνει χάρω μαζί με το αίμα του και την προβιά του.

Μόνο που με τ' αχιστό, λαύρο αίμα που ποτίζει το Κόκκινο, δεντρί, να θεριακώσει τ' απήλου, να τρανέψει, να προκαλέσει τ' αστροπέλεκα των τυράνων.

Μόνο πως με την πυρωμένη - μυρωμένη, στερνή ανασεμιά του, φουντώνει σα πυρκαϊά το ιερό πείσμα των παλληκαριών γι' ανελέητο γδ' ικιωμό.

Γδάρθηκε ζωντανός ο «Δάσκαλος ο Γιάννης», σα-

ράντα νιους χρονώ (41). Εν' αδέρφι του χάνει τα συλλοϊκά του μπροστά στο δράμα. Μια του κόρη πνίγεται.

Ο Λαός τον μοιρολόγησε τραγουδώντας:

Τσ' αυγές - αυγές θα σηκώθω, που του βουνού τη ρίζα, να δώ πως κάνει πόλεμο ο Δάσκαλος ο Γιάννης, ν' ακούσω αρμάτω ταραχή...

Ένας εβγήκε Δάσκαλος: ο Σφακιανός ο Γιάννης, που 'χε στο νουν του τον Χριστό, το δάσκαλο του Κόσμου. Ετσά κι αυτός μαρτύρησε...

Ο Κρητικός Ντρυγιάς έπεσε...

Οι ρίζες του θα φυτρώσουνε σπαθιά και βόλια' και θ' ανεμίσουνε κλωνάρια Λευτεριάς, ριζίτικα και Θούρια σφαγής, να ξεκάμουνε το Δυναστή.

Έπεσαν ο Δρυς...

Μα ήτανε κρίμα τέτοια θεούρανα κλώνια - οι κόρες του να μη βυζάζουνε πασάδες.

Την όμορφη Μαρία την ξαναβρήκε την έκαμε γυναίκα του ένας Τουρκος πασάς, Δευτερντάρης ('Εφορας, με βια σέρνοντάς την στο χαρέμι του στην Πόλη' για να ξευγενίσει το κύτταρο της Τουρκίας, να το ξεμολέψει, να τ' ανθρωπίσει, να το ξεβαρβαρέψει, να το καλλύνει, να τ' αντρίψει, να το Γενίσαρέψει, να μπορεί να κουτελώνει Κρητικά κι αντρικια τσοι «Γκιαούρηδες», έτσι όπως και τούτος ο πρινοκόρμος, Θεόψυχος, αντρόκαρδος Δάσκαλος κουτέλωσε, ντροπίασε, κουρέλιασε, ξεμασκάρωσε μια Τουρκιά, Γενίσαρους, Αληδάκηδες, Μεχμέτ Αγάδες, Μπράντρηδες και τόσους άλλους στο Κάστρο, τα Σφακιά και το Ρέθεμνος...

Μα η Μαρία, η Σφακιανή Παναγιά, ξαναγυρίζει στ' άγιο χώμα της, πριν το Ξεσηκωμό του '21. Παντέρμη από τα δυο παιδιά και το σύζυγο Αμουστά Μπέη που 'θαψε.

Υστερα πάει καλόγρια σ' ένα νησί του Αιγαίου' και διαθέτει τα πλούτη της στον ιερό Αγώνα...

\*\*\*

Το τραγικό τέλος του Εθνομάρτυρα Δασκαλογιάννη στα 1771 ήταν το βροντολάλημα της Δασκαλικής καμπάνας στο ιερό της Λευτεριάς.

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

\*\*\*

## Έκθεση Ζωγραφικής

Η ζωγράφος Κλαίρη, σύζυγος Μανώλη Βούρου (καταγωγή από την Αράδαινα Σφακίων), εκθέτει έργα της στο Πνευματικό Κέντρο Αθηνών (Ακαδημίας 50) από 14-30 Νοεμβρίου. Είναι η 13η ατομική έκθεσή της. Οι κριτικές, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, είναι ευμενέστατες, έτσι πολλά έργα της κοσμούν ιδιωτικές συλλογές και μουσεία. Για πληροφορίες τηλ. 2011.429.